voorstel Madivosa

WESTFRIESLAND

ZAAKNUMMER		DATUM	5 december 2019
STELLER	M. Vriend en H. Lahnstein	AAN	Bestuurlijk overleg Madivosa
TELEFOON		BIJLAGEN	2
ONDERWERP	**5. Veranderingsopgave Laaggeletterdheid 2020-2024**	DOSSIERHOUDERS	Mw. K. Al Mobayed en mw. L. Groot
REGIONALE AGENDA	Ja, armoedebeleid / WerkSaam		
		AMBTELIJKE OPDRACHTGEVER	Risa Homan

Advies:

1. **In te stemmen met het versterken en verbreden van de huidige regionale aanpak laaggeletterdheid.**
2. **In te stemmen met de projectopdracht "veranderingsopgave laaggeletterdheid 2020-2024.**
3. **Akkoord te gaan met het inzetten van een programmamanager die deze projectopdracht in 2020 zal uitvoeren.**

Aanleiding

In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen en digitale basisvaardigheden. Dit probleem is niet nieuw. De regiogemeenten in Westfriesland zijn al sinds 2011 actief als het gaat om de aanpak van laaggeletterdheid. Wetswijzigingen en landelijk bestuurlijke afspraken zorgen ervoor dat de huidige regionale aanpak moeten worden verbreed en geïntensiveerd.

Laaggeletterdheid staat al meerdere kabinetsperiodes onder de aandacht. Vier ministeries zijn hierbij betrokken, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZ).

In het Interbestuurlijk Programma van 12 februari 2018 is laaggeletterdheid als een gezamenlijke opgave van de overheden (Rijksoverheid, gemeenten en andere decentrale overheden) aangemerkt. In het regeerakkoord "Vertrouwen in de Toekomst" heeft het Kabinet aangegeven het budget voor de aanpak van laaggeletterdheid structureel met € 5 miljoen per jaar te verhogen.

In de beleidsbrieven "Samen aan de slag voor een vaardig Nederland" (d.d. 18 maart 2019) en "Iedereen moet kunnen meedoen" (d.d. 12 december 2018) is aangekondigd dat de bewindslieden van de vier ministeries samen met gemeenten in de periode 2020-2024 een merkbare verbetering willen realiseren in het bereiken van de diverse groepen laaggeletterden met een kwalitatief aanbod op maat. Het kabinet zet ook in op bevordering van digitale inclusie. Iedereen moet kunnen meedoen met de toenemende digitale communicatie in onze samenleving.

Nieuwe regierol gemeenten

Het vertrekpunt is een sterkere gemeentelijke regierol, waarbij de aanpak van laaggeletterdheid doorklinkt in de diverse beleidsterreinen waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn. Budget komt, net als voor de uitvoering van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), beschikbaar via de 35 contactgemeenten in de arbeidsmarktregio's. Voor Noord-Holland Noord fungeert Alkmaar als contactgemeente.

In de regio Westfriesland is sinds 1 januari 2015 WerkSaam verantwoordelijk voor het uitvoeren van de WEB.

Op arbeidsmarktregio niveau is per 1 oktober 2016 het Taalakkoord Noord-Holland-Noord getekend. Mede ondertekenaars namens de regio Westfriesland zijn WerkSaam en het Taalhuis. Hiermee is de aanpak van laaggeletterdheid beperkt belegd en gekoppeld aan een deel van de betrokken beleidsterreinen.

Op 9 september 2019 zijn de "bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid 2020-2024" met gemeenten, door de vier ministeries, vastgelegd. Hierin zijn twee gezamenlijke doelen geformuleerd:

1. Uiterlijk eind 2024 is in alle gemeenten, onder regie van de centrumgemeente/WEB-contactgemeente van de arbeidsmarktregio, een effectieve aanpak van laaggeletterdheid gerealiseerd die:
    a. de doelgroep centraal stelt en daarom inhoudelijk, financieel en organisatorisch verbonden met het gemeentelijk beleid voor het sociaal domein, de lokale educatieve agenda's waaronder het onderwijsachterstandenbeleid, het bibliotheekbeleid en de RMC-functie voortijdig schoolverlaten;
    b. gestoeld is op een duurzame lokale en regionale infra- en netwerkstructuur voor signalering, werving, toeleiding, scholing en terugkomactiviteiten ten behoeve van deelnemers;
    c. gebaseerd is op onderlinge kennisuitwisseling en systematische monitoring van de aanpak van laaggeletterdheid en van de kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het educatie-aanbod.
    d. Bijdraagt aan de gezamenlijke ambitie om een significante groei te realiseren van de deelname aan les- en leeraanbod onder de doelgroep, specifiek de groep met Nederlanders als eerste taal.
2. In elke arbeidsmarktregio is een kwalitatief goed WEB-bekostigd educatie-aanbod beschikbaar van formele en non-formele les- en leeractiviteiten taal, rekenen en digitale vaardigheden, die zijn afgestemd op de leervraag, behoefte, leerstijl en –vermogen van de diverse groepen.

De regio Westfriesland kent een regionale en solide basis waarmee de genoemde doelen voor een groot deel al gerealiseerd zijn. Dit is o.a. in de vorm van het Taalhuis Westfriesland. Taalhuis is hét centrale punt voor signaleren, ondersteunen, adviseren en doorverwijzen met betrekking tot de basisvaardigheden. Daarbij is het uitgangspunt dat iedereen gemakkelijk toegang moet hebben tot scholing en ondersteuning.

De bestuurlijke afspraken vragen om een bredere aanpak, voor een grotere doelgroep en op meer beleidsterreinen dan nu het geval is. De huidige doelgroep is 18+ (volwassenen) en over het algemeen arbeidsmarkt/sociale zaken gerelateerd. De beoogde aanpak vraagt ook een aanpak voor 18-. Daarnaast valt er ook voor Westfriesland op bredere kennisuitwisseling en op monitoring nog te winnen.

De nieuwe regietaak die op de gemeenten af komt, zal ingebed moeten worden in beleid van de gemeenten. Om dit kwalitatief goed en binnen de gestelde termijn te kunnen doen, is personele formatie nodig. In opdracht van het afdelingshoofdenoverleg is een projectopdracht geschreven. Het voorstel is om in te stemmen met het behouden en versterken van onze huidige regionale aanpak en akkoord te gaan met deze projectopdracht (zie bijlage).

Daarnaast wordt voorgesteld om voor kalenderjaar 2020 een "eigen" programmamanager in te zetten die deze projectopdracht gaat uitvoeren. De ambtelijk opdrachtgever zal hiervoor zorg dragen. De kosten komen ten laste van een aan WerkSaam voor de regio toegekende rijkssubsidie binnen het huidige landelijke programma "Tel me met taal".

Naast deze programmamanager wordt ook gevraagd om per gemeente personele formatie beschikbaar te stellen. Het zal gaan om formatie waarmee een regionale werkgroep de beoogde aanpak van laaggeletterdheid, onder aansturing van de programmamanager, vorm gaat geven. Deze werkgroep, samengesteld uit beleidsmedewerkers van de regiogemeenten zullen de nieuwe verbrede aanpak mee terug nemen naar de lijn van hun eigen organisatie en kunnen eventuele lokale kleur aan de aanpak toevoegen. Het zal gaan om 8 uur per maand per gemeente.

Marinda Vriend, beleidsmedewerker SED-gemeenten
Hans Lahnstein, beleidsmedewerker WerkSaam WF

Bijlagen:
- Projectopdracht
- Factsheet bestuurlijke afspraken laaggeletterdheid 2020-2024.